

מה אומרת ההלכה?

הרה"ג אליקים דבורקס, מו"צ שארית ישראל בני ברק,
מבהיר לקוראי "משפחה" את דעת ההלכה על אודות השימוש בתאריך לועזי.

אומות העולם זה אסור, וכבר הצטערו על זה מאוד הגדולים ברורות שלפנינו והזהירו על זה. בעיה נוספת היא במצבות: בית קברות נחשב "חצר השותפים", והמהר"ם שיק אסר בתוקף לכתוב בו תאריך לועזי על המצבות, ואומר שגורם רע לנשמות הנקברים האחרים גם כן. "המסקנה היא", מסכם הרב דבורקס, "שעדיף לכתחילה לכתוב תאריך עברי. כי אם מזכירים תאריך של גויים, זה מזכיר לידת ישו. גם אם כותבים תאריך לועזי לא לכתוב שנה מלאה. ואם יש צורך לכתוב תאריך לועזי ואפשר, עדיף שני התאריכים - עברי ולועזי".

מעניין לציין, כי למרות הבעייתיות שתואר הרב דבורקס, מתברר כי במקומות שונים היו גדולי עולם שהשתמשו - כאשר היה צורך בכך - בתאריך לועזי. הש"ך, במכתב שכתב לפילוסוף גוי השתמש בתאריך לועזי. גם ר' שלמה אייגר השתמש בתאריך כזה.

האוהב ישראל מאפטא אף התייחס לתאריך הנוצרי, ובהקשרים יהודיים דווקא. בראש השנה הנוצרי אמר שמעכשיו נקווה לשנה טובה יותר. ומסבירים, שהתכוון שיש בכך לימוד זכות על עם ישראל: בראש השנה אנו עומדים ומתפללים וממליכים את השם עלינו, ואילו הגויים בר"ה שלהם מתהוללים. כך רואים בשמיים את ההבדל בינינו לבינם וזה מלמד עלינו זכות.

גם בהקשר לספירת העומר השתמש "האוהב ישראל" בתאריך לועזי. בדברו על קדושתם של חמישים הימים, ציין, אפילו הגויים קוראים לכך "חודש מי" - בגימטריה חמישים, ובכך הם מודים בקדושתם של חמישים הימים.

ייתכן שההקלה לשימוש בתאריך זה נובעת מהעובדה שעל פי בדיקת סדר הדורות ועל פי המובא בגמרא (נמחק על ידי הצנזורה ומובא בסנהדרין ובסוטה בש"ס"ים החדשים למטה), וכן על פי ספר הקבלה לראב"ד, אותו האיש חי 200 שנה קודם החורבן, בזמן ר' יהושע בן פרחיה.

לכתוב על מצבות בשום אופן תאריך לועזי, וכי אם נכתב תאריך-יש להביא פסל ולמחוק את התאריך.
"רוב האחרונים כותבים שאם משתמשים

בתאריך לועזי לא לכתוב את השנה המלאה. שו"ת באר משה כותב שאם מתייחסים לדוגמה לשנת 1980 לכתוב רק 980 או 80 בלבד. שאז זה לא התאריך המדובר של ישו.

"האדמור מסאטמר כותב בשו"ת דברי יואל, או"ח סימן טו, שלספור במספרי השנים של

"ראשית צריך לדעת מה מקור האיסור", הוא אומר. "בשמות פרק י"ב פס' ב': "החודש הזה לכם ראש חדשים", אומר הרמב"ן במקום: "ימנו אותו ישראל חודש הראשון וממנו כל החודשים שני שלישי" וכו'. אנו מוּנִים את החודשים עד שמגיעים לפסח. לכן כותב החתם סופר שם על הפרשה תוכחת מוסר על השימוש במכתבים וכד' במספרי האומות, כי כל המטרה היא שהחודש הראשון יעיד על יציאת מצרים וגאולת עם ישראל, לא חס ושלום כמספרם של אומות העולם".

"החתם סופר כותב בדרשותיו (חלק ב' דף שט"ו) 'והנה השומר שבת מעיד על חידוש העולם, ומי שאינו משמרו כופר בחידוש העולם, והרי זה נראה במנין שאנו מונים לבריאת העולם, זוכים אנו כעולם מחודש, ולא כאותם חדשים מקרוב שכותבים מנין לידת משיח הנוצרים, וכותב וחותך עצמו שאין לו חלק באלוקי ישראל. אוי להם כי גמלו נפשם רעה, בתורת השם מאסו".

"בשו"ת מהר"ם שיק ביו"ד סימן קע"א פוסק, כי מי שמשתמש במספרי השנים של נוצרים עובר על איסור דאורייתא של 'ושם אלוהים אחרים לא תזכירו'. מאחר והספירה מתייחסת לאותו האיש, מזכירים כאן עבודה זרה. פרט מעניין הוא העובדה שהחתם סופר שלח לממשלה מכתב, וכתב 8 בנובמבר 1821, ומסבירים על כך ששם היה משום שלום מלכות".

"בשו"ת יביע אומר חלק ג' יו"ד סימן ט', כותב שאפשר לכתוב את התאריך הלועזי. ואם חוששים למה שכתוב 'ובחוקותיהם לא תלכו', אין צריך לחשוש, שהרי יודעים שלא מזכיר כך וכך למניין ישו, אלא תאריך בעלמא, ומסיים שם: "לדינא - אין איסור מן הדין, והמקילים - יש להם על מה לסמוך. אבל כל שאין צורך גדול, יש לכתוב את החודשים במספר בני ישראל, וכשיש צורך לכתוב מלבד למספרם גם תאריך לבריאת העולם". יש לדעת כי למרות שהוא נוטה להתיר, בנוגע למצבות גם הרב עובדיה יוסף מחמיק, ואומר שאין